

ᠲᠦᠷᠢᠶᠢᠨ
ᠠᠤᠳᠢᠳᠢᠨ
ᠮᠤᠨᠤ

August 15, 2025

Хүү, торгуулийн орлогын бүрдүүлэлт, зарцуулалт

Гүйцэтгэлийн аудитын мэдээлэл

Холбоо барих:

Хэнтий аймаг дахь Төрийн аудитын газар

+976 70562112

Khentli@audit.gov.mn

Хэнтий аймаг Хэрлэн сум 3-р баг аймгийн ЗДТГ-ын байр

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ
ᠠᠸᠠᠨ
ᠠᠸᠠᠨ

ҮНДСЭН
МЭДЭЭЛЭЛ

Аудитын гол дүгнэлт

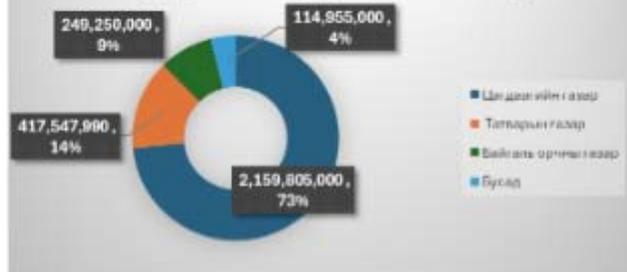

ЭРХ БҮХИЙ АЛБАН ТУШААЛТАН НЬ ОНОГДУУЛСАН ТОРГУУЛИЙН ХЭРЭГЖИЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВЬЖ, БИЕЛЭЛТИЙГ ХАНГАЖ АЖИЛЛААГҮЙГЭЭС 2023-2024 ОНД 708.1 САЯ ТӨГРӨГИЙГ ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭЭГҮЙ БАЙНА.

Эрх бүхий байгууллагаас оногдуулсан торгуулийн тоо, дүн

Эрх бүхий байгууллагаас оногдуулсан торгуулийн эзлэх хувь

Хүү, торгуулийн орлогын бүрдүүлэлт,
зарцуулалт

Хүү, торгуулийн орлогын бүрдүүлэлт, зарцуулалт

Хэнтий аймгийн хэмжээнд 2023, 2024 онуудад 12 байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтнууд 2,941.8 сая төгрөгийн торгууль оногдуулж, 2,233.7 төгрөгийг барагдуулж, 708.1 сая төгрөгийн торгуулийг аудит хамрагдсан ондуудад биелэлтийг хангуулаагүй байна.

2023

Эрх бүхий байгууллагуудаас 1,446.7 сая төгрөгийн торгууль оногдуулж, 1,190.3 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт, 9.6 сая төгрөгийн улсын төсвийн дансанд төвлөрүүлж, 246.8 сая төгрөгийн торгуулийн хэрэгжилтийг хангуулаагүй.

2024

Эрх бүхий байгууллагуудаас 1,495.1 сая төгрөгийн торгууль оногдуулж, орон нутгийн төсөвт 993.0 сая төгрөг, улсын төсөвт 40.8 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлж, 461.3 сая төгрөгийн торгуулийн хэрэгжилтийг хангуулаагүй байна.

Эрх бүхий байгууллагуудын оногдуулсан торгууль түүний хэрэгжилт /байгууллагаар, сая төгрөгөөр/

№	Байгууллагын нэр	2023 он			2024 он		
		Оногдуулсан	Төхөрсөл	Зөрү	Оногдуулсан	Төхөрсөл	Зөрү
1	Цагдаагийн газар	1,118.9	897.1	221.8	1,040.9	855.1	385.8
2	Улаан бүтээгдэхүүн хэлтэс	14.5	14.5	-	7.5	7.5	-
3	Аюулын ЗДТГ	0.6	0.6	-	5.6	5.6	-
4	Газрын харилцаа, барилга агаарын байгуулалтын газар	0.6	0.0	0.6	0.0	0.0	-
5	Эрүүл мэндийн газар	0.6	0.6	-	4.1	4.1	-
6	Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар	5.8	5.8	-	3.0	3.0	-
7	Хүүхэд гэр бүлийн хамгаалалт, амьжиргалтын газар	0.2	0.2	-	0.0	0.0	-
8	Хөдөлмөр зөвлөлийн үргэлжлэхийн газар	3.0	3.0	-	33.5	33.5	-
9	Аюулгүй байдалын газар	188.1	158.3	9.8	149.5	197.3	52.2
10	Боловсролын газар	107.0	99.8	7.2	142.3	126.7	15.6
11	Хэнтий аймаг дахь Монгол байгалийн газар	4.0	4.0	-	0.0	0.0	0.0
12	Өргөмжлөлийн газар	75.4	16.0	7.4	8.5	0.8	7.7
ДҮН		1,446.7	1,199.9	246.8	1,495.1	1,033.8	461.3

Хэнтий аймгийн Эрүүл мэндийн газар, Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар, Хүүхэд, гэр бүлийн хөгжил, хамгааллын газар, Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газрууд 2023 онд 9.6 сая төгрөг, 2024 онд 40.8 сая төгрөг, нийт 50.4 сая төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.7 "Аймаг, нийслэл болон улсын зэрэглэлтэй хотын төсвийн татварын бус орлого дараах орлогоос бүрдэнэ" 23.7.2-т "...хүү, торгуулийн орлого" гэж заасныг зөрчсөн байна.

Аймгийн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөөний 25 арга хэмжээ хэрэгжээгүй, төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй 8 арга хэмжээнд 40.8 сая төгрөгийг зарцуулсан байна.

Хэнтий аймагт гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг Аймгийн ГХУСАЗСЗ-ийн 1 дүгээр тогтоолоор 2023 онд 51 арга хэмжээг 114.8 сая төгрөгөөр, 2024 онд 28 арга хэмжээг 157.0 сая төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр төлөвлөж баталсан байна. Энэ нь өмнөх оноос 36.7 хувиар өссөн байна.

Төлөвлөсөн арга хэмжээнээс 68.4 хувь буюу 54 арга хэмжээг 226.7 сая төгрөгөөр хэрэгжүүлсэн бол 31.6 хувь буюу 25 арга хэмжээ хэрэгжээгүй байна. ГХУСАЗСЗ-ийн баталсан төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй 8 арга хэмжээ зохион байгуулж 40.8 сая төгрөгийг зарцуулсан нь нийт зардлын 15 хувийг эзэлж байна.

ГХУСЗ-ын зарцуулалтад аудитын горим, сорил хэрэгжүүлэхэд нийт зардлын 6.8 хувийг буюу 18.6 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан зөрчил илэрлээ.

Хүү, торгуулийн орлогын бүрдүүлэлт, зарцуулалт

Хүү, торгуулийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санг бий болгож ногдуулалт, бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг сайжруулах шаардлагатай байна.

ТУХАЙЛБАЛ:

Аудитын явцад байгууллага хооронд мэдээлэл солилцох нэгдсэн сан бий болсон эсэхийг авч үзэхэд эрх бүхий байгууллагуудын салбарын хуулиудад дараах заалтуудыг тусгасан байна.

Цагдаагийн албаны тухай хуулийн 61 дүгээр зүйлийн 61.7-д "цагдаагийн байгууллага өөрийн өдөр тутмын үйл ажиллагааны шуурхай, үр дүнтэй байдлыг хангах зорилгоор өөрийн дотоод хэрэгцээнд бусад төрлийн мэдээллийн санг байгуулж болно"

Татварын ерөнхий хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1.2-т "татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд дараах мэдээлэл хамаарна: татвар, алданги, торгуулийн бүртгэл"

Татварын газар, Цагдаагийн газрууд нь нэгдсэн мэдээллийн системтэй бөгөөд уг системээр шийтгэврийн хуудасны зарцуулалт, хэрэгжилтийг бүртгэж хяналтыг хийж, торгуулийг хуулийн хугацаанд төвлөрүүлэх, шат дараалсан арга хэмжээг авч ажиллах боломжтой байна.

Бусад байгууллагын хувьд цахим хяналтын системгүйгээс тогтоосон хугацаанд хэрэгжилтийг хангуулах, хяналт тавих боломжгүй байна.

Хүү, торгуулийн орлогын бүрдүүлэлтэд хяналт хэрэгжүүлээгүй байна.

- Цагдаагийн газар нь 139 шийтгэлийн хуудсаар оногдуулсан 32.9 сая төгрөгийн торгууль 45-591 хоног хугацаа хэтэрч хэрэгжсэн байна.
- 2023 онд Байгаль орчны газар 5.9 сая, Онцгой байдлын газар 7.4 сая, 2024 онд Байгаль орчны газар 4.1 сая, Онцгой байдлын газар 6.7 сая төгрөг, нийт 24.1 сая төгрөгийн торгуулийг хариуцагчаар төлүүлэх шат дараалсан арга хэмжээ авч ажиллаагүй байна.
- Цагдаагийн газрын цахим буюу бэлэн бусаар оногдуулсан торгууль 2025 оны 7 дугаар сарын 04-ний байдлаар 2023 онд оногдуулсан торгуулиас 4,794 зөрчлийн 113.6 сая төгрөг, 2024 онд оногдуулсан торгуулиас 8,916 зөрчлийн 174.7 сая төгрөг, нийт 288.3 сая төгрөг төлөгдөөгүй байна.

ДҮГНЭЛТ:

- Хүү, торгуулийн орлогыг бодит хэрэгцээ шаардлага судалгаанд үндэслэн төлөвлөхгүй байна.
- Торгуулийн орлогыг автозамын тухай хууль, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд нийцүүлэн тусгай дансанд төвлөрүүлэлгүй нэгдсэн нэг дансанд төвлөрүүлж байгаа нь эх үүсвэрийг тооцох боломжгүй, гэмт хэргээс урьдчлан сэргийлэх зардал, замын санд хуулийн дагуу хуваарилахгүй байх нөхцлийг бүрдүүлж байна.
- Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх 50.4 сая төгрөгийн орлогыг улсын төсөвт шилжүүлсэн, 708.1 сая төгрөгийн торгуулийг төсөвт төвлөрүүлээгүй байгаа нь эрх бүхий албан тушаалтнууд ногдуулсан торгуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй, түүнд тавих хяналт хангалтгүйтэй холбоотой байна.
- Цахим хэлбэрээр тогтоосон шийтгэврийн хэрэгжилт хангалтгүйгээс 288.3 сая төгрөгийн торгууль төсөвт төвлөрөөгүй байна
- Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 31 хувь буюу 25 арга хэмжээ хэрэгжээгүй, төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй 8 арга хэмжээнд 40.8 сая төгрөг зориулалт бусаар 18.6 сая төгрөгийг зарцуулсан байна.

МОНГОЛ
УЛСЫН
ХАМГААГАХ
МОНГОЛ

Хүү, торгуулийн орлогын бүрдүүлэлт, зарцуулалт

Аудитын шийдвэрийн мэдээлэл:

3
АЛБАН ШААРДЛАГА
42.8 сая төгрөг

7
ЗӨВЛӨМЖ
412.3 сая төгрөг

ЗӨВЛӨМЖ:

Аймгийн Засаг даргад:

- Торгуулийн орлогыг бодит хэрэгцээ шаардлага, судалгаа тооцоонд үндэслэн төлөвлөх
- Автозамын сангийн тухай хуульд заасан торгуулийн орлогыг тусгай дансанд төвлөрүүлэх
- Торгуулийн орлогын төлөвлөлт, бүрдүүлэлтэд хяналт тавих ажлыг зохион байгуулах,

Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хуралын даргад:

- Олон нийтийн цагдаагийн урамшуулал, эрүүл мэндийн даатгалын зардал, Салбар зөвлөлийн орон тооны нарийн бичгийн даргын цалин хөлсний зардлыг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зардлын төсөвт тусган төлөвлөх
- Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд батлагдсан зардлыг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу зарцуулах

Цагдаагийн газар, Байгаль орчны газар, Онцгой байдлын газрын дарга нарт:

- Эрх бүхий албан тушаалтны оногдуулсан торгуулийн орлогын төвлөрүүлэлтэд тавих хяналтыг сайжруулж, хуульд заасан хугацаанд хэрэгжилтийг бүрэн хангаж ажиллах

Цагдаагийн газрын даргад:

- Цахим хэлбэрээр тогтоосон шийтгэвэрийн биелэлтийг хангах талаар арга хэмжээ авч ажиллах